Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII. Ч. 33. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 20-го ЛЮТОГО 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS • JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, FEBRUARY 20, 1981 No. 33. VOL. LXXXVIII.

Біля 70 совєтських старшин загинули в катастрофі

Москва. — До перших інформацій, що їх подала газета Червоної армії „Красная звезда" про смерть адміралів і генералів у летунській катастрофі, приходять додаткові дані. Як виходить з найновіших інформацій, катастрофа, або ланцюг катастроф, сталася в районі Ленінґраду, де службово перебували численні високі старшини всіх родів військ СССР, в тому і з Далекого Сходу. А далі нові дані показують, що число вбитих доходить, або й перейшло 70.

Серед убитих — три командири всіх родів зброї Тихоокеанської фльоти. Крім них, загинув ще цілий ряд інших генералів і адміралів, разом біля 24. Інших старшин у ранґах нижчих адміральської і ґенеральської загинуло біля 50. Дотепер ще незнані ні умови, ні причини тієї небувалої катастрофи.

Виявлення місця катастрофи сталося завдяки проголошенню, що похорон загинувших відбувся на Серафімовському цвинтарі в Ленінґраді. Дотепер офіційні совєтські джерела подали імена двох адміралів і одного генерала-адмірала Еміля Спірідонова, командира Тихоокеанської фльоти, та віцеадмірала Владіміра Сабанєєва, головного політрука тієї фльоти, і генерала лейтенанта Ґеорґія Павлова, командира летунства тієї фльоти. Інших прізвищ покищо не подано. Так само в таємниці тримаються причини й умови катастрофи. Західні спостерігачі висловлюють думку, що коли б серед погибших були тільки генерали й старшини далекосхідніх військ, то треба числитися з тим, що в катастрофі загинула значна частина найвищого командного складу далекосхідніх фльоти, летунства і сухопутніх військ.

Почалася остання фаза боротьби за конституцію Канади

Оттава, Канада. — Остання фаза боротьби за схвалення нової конституції Канади почалася у федеральному парляменті у вівторок, 17-го лютого.

Відкрив її міністер справедливости федерального уряду Жан Кретіє, який висловив надію, що після завзятих і гарячих спорів конституцію буде прийнято і тоді почнеться нова ера розвитку і змін у житті всіх канадців.

Привладна ліберальна партія, очолена прем'єром П'єром Трудо, має більшість у федеральному парляменті, а підтримує її в справі нової конституції мала, але дуже впливова в Канаді Нова демократична партія і таким чином П'єр Трудо, який заповів рішучу боротьбу аж до остаточного схвалення конституції, після чого він плянує зрезиґнувати з обидвох постів — голови Ліберальної партії і прем'єра федерального уряду — має абсолютну більшість в 282-особовому парляменті.

Консерватисти під проводом попереднього прем'єра Джо Кларка ведуть рішучу опозицію, пляннуючи в такий спосіб здобути підтримку провінцій у майбутніх парляментарних виборах. Шість з десяти провінційних урядів протиставляться схваленні нової конституції, яка є получена з Хартією Прав, що на думку тих шести провінцій обкроює права і прероґативи провінційних урядів. Трудо не заперечує обмеження деяких прероґатив провінційних урядів, але арґументує це абсолютною потребою „єдиної Канади". На його думку без формальноправного підкреслення єдиности Канади й без надання конкретних прероґатив федеральному урядові, Канада, як держава, буде спаралізованою й виставленою на важкі відосередні впливи. А цього він хоче за всяку ціну уникнути.

Після схвалення нових текстів, вони будуть переслані до Британійського парляменту в Лондоні, який на підставі Північноамериканського акту з 1867 року, виданого королевою Вікторією має останнє слово в цій справі й ту свою прероґативу він має на майбутнє передати канадському парляментові з повним правом схвалювати додатки й зміни до нової конституції. Хартія Прав, долучена до Конституції, ґарантує вольності й повні можливості розвитку національнокультурних меншин, а зокрема автохтонного індіянського і ескімоського населення.

ЗА ПРАВО НЕ ПОГОДЖУВАТИСЬ

Із сьогоднішнім своїм виданням „Свобода" починає друк чергової статті в серії „Щоб не сонним снилось...", цим разом „Особисте вияснення порядком самооборони" д-ра Михайла Сосновського під заголовком цитати Лесі Українки: „Ідеал поти й живе, поки він нарушимий і оспоримий". Стаття-вияснення говорить сама за себе. Друкуємо її, бо вона відноситься та кидає відповідне світло на чи не головну суть теперішнього конфлікту на форумі УККА та цілого ряду подібних конфліктів у минулому: з одного боку заперечування і засуд, а з другого боку оборона невід'ємного права кожної людини мати свою думку і її свобідно висловлювати, себто права не погоджуватись.

Д-р М. Сосновський

Михайло Сосновський народився 1-го грудня 1919 року на Тернопільщині в Західній Україні. Середню освіту закінчив з відзначенням в Тернополі в 1938-му році і того ж року поступив на богословські студії у Львові. В 1939-му році, після комуно-московської окупації Західньої України, поступив на студії на Львівському університеті та продовжував їх на медичному факультеті за німецької окупації. В 1944-му році одружився з Оксаною Завадович та переїхав до Німеччини. Після війни продовжував правничі студії у Фюрті і закінчив їх на Ерлянґенському університеті в 1948-му році. Того ж року поступив на правничий факультет Українського Вільного Університету, спеціялізуючись в історії українського права. Переїхавши до Канади в 1949-му році, закінчив у

(Продовження на ст. 3)

У Манілі Папа наголосив людські права

Маніля, Філіппіни. — У своєму виступі в президентській палаті в Манілі, столиці Філіппін, Папа Іван Павло II зосередив свою увагу на обороні людських прав. Він висловив признання за знесення воєнного закону, що обов'язував на Філіппінах продовж останніх вісьмох років, а перед місяцем був знесений президентом Фердінандом Е. Маркосом.

Президент Маркос у своїй відповіді Папі запевнив, що на майбутнє він буде більше уваги присвячувати тим справам і буде робити потрібні для наладнання кращих стосунків з Ватиканом заходи.

„Навіть у вийняткових ситуаціях, які не раз постають, не можна оправдувати насильства над людською гідністю або над підставовими правами ту гідність захитати", — сказав Папа. Він також підкреслив, що держава й її уряд мусять стриміти до „витворювання духа взаємної пошани різних елементів населення та зміцнювати почуття громадської відповідальности і змагати, щоб усі громадяни відчували себе частиною суверенної нації".

Окрему увагу присвятив Папа Іван Павло II питанню діяльности священиків і членів монаших чинів. Він пригадав їм, що вони радше мусять працювати для суспільства через церкву і релігію, а не через політичні установи. Особливо рішуче засудив він ненависть між поодинокими частинами суспільства, а найбільше клясову боротьбу і братовбивство. Накінець Папа закликав протиставитися матеріялістичним і насильницьким ідеологіям.

У світі

ТЕРОРИСТИ з італійських Червоних бриґад знов „пописалися". Вони вбили д-ра Люіджі Маранґоні, медичного шефа одного з мілянських шпиталів. Причиною вбивства було те, що д-р Маранґоні був іншої думки, як вони, й не похвалював терориму та не скривався з тим. Червоні бриґади нібито воюють за свободи для всіх людей, але не могли стерпіти видатного лікаря за його інші від їхніх погляди. Щоб не було сумнівів, вони повідомили телефонічно, що це вони доконали цього злочину. Д-р Маранґоні не перший лікар, який загинув з рук червоних бандитів. Чотири бандити, які виконали екзекуцію на ньому, мабуть, належали до вищої італійської верстви, про що догадуються свідки того вбивства.

СВІТОВІ ІНФОРМАЦІЙНІ агентства повідомляють, що, не зважаючи на невдачу своєї генеральної офензиви, ліві партизани в Ель Сальвадорі продовжують свої напади на урядові установи та на населення, яке підтримує уряд. В додатку до цього вони заповідають ще одну генеральну офензиву. Для її підготови вони отримують зброю, амуніцію, фінанси й усі потрібні засоби з Москви через різні сателітські країни. Через це ЗСА мусять збільшити свою допомогу урядові Ель Сальвадору й населенню. В цій справі президент Роналд Реґен звернувся до Сенату, який його вимогу підтримав. Уряд ще не вирішив, скільки і яку допомогу Ель Сальвадор потребує, але сенатор Чарлз Персі, республіканець з Іллиной і голова Сенатської комісії закордонних справ, заявив, що Сенат схвалить потрібні для цього кредити.

В СТОЛИЦІ МЕХІКО, Мехіко місто, є один із найбільших у світі університетів, в якому від якогось часу почалися студентські заворушення й бурхливі виступи. Університет міститься на передмісті Мехіко міста й начислює понад 200,000 студентів. Перед кількома днями група студентів, узброєних рушницями, вдерлася до адміністраційного будинку й захопила шість працівників та притримує їх як закладників. Хотіли ті студенти схопити також ректора, але йому вдалося втекти. Вони також поінформували, що свої вимоги подадуть пізніше. Але зразу поінформували вони, що всякі спроби звільнити схоплених будуть ними трактовані як провокація і вони застерігають собі право поступити відповідно. Вони також заявили, що коли їм прийдеться когось убити, то вина буде по стороні університетської адміністрації й державної влади, а не на їхньому боці.

В ЗАГРЕБІ, ЮҐОСЛАВІЯ, поліція арештувала хорватського історика за те, що він дав інтерв'ю закордонним журналістам, в якому висловив „соціо-політичні погляди, незгідні з лінією партії". Як подає юґославське інформаційне аґентство, професор Франьо Тудйман не мав змоги передати того інтерв'ю за кордон, але все таки він мусить бути суджений за „кримінальний учинок проти держави й народу". Проф. Франьо Тудйман — це колишній генерал юґославської армії, відомий зі своїх націоналістичних поглядів, за що він уже відсидів дев'ять місяців у тюрмі, а тепер загрожує йому десять років.

В Америці

ВЕЛИКА НАФТЯНА КОМПАНІЯ в ЗСА Екзон мала в минулому році 110 більйонів обороту. Старий рекорд цієї компанії з 1979 року становив заледве 85 більйонів. Заробітки компанії в 1980 році становили 12,5 мільйона дол. на годину, 300 мільйонів кожного дня і 2,1 більйона дол. на тиждень. Десять років тому компанія Екзон стояла на третьому місці і мала оборот тільки 16,5 більйона долярів.

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА Роналда Реґена розпочав розпрацьовувати пляни охорони американських дипломатів за кордоном. В кожній більшій амбасаді будуть побудовані спеціяльні кімнати-бункери на першому поверсі будинків випосажені спеціяльною апаратурою, радіовим сполученням, харчами, водою, електроґенераторами. У випадку нападу на амбасаду дипломати і працівники негайно скриватимуться у таких бункерах і чекатимуть на прибуття американських вояків, які будуть спеціяльно вишколені для рятування життя американських громадян, затруднених в амбасадах і консулятах. Очевидно, Державний департамент не називає країн, у яких в першу чергу будуть побудовані такі захороняючі кімнати, але політичні спостерігачі думають, що будови розпічнуться у країнах Середнього Сходу, Латинській Америці і Африці.

В КРАЇНАХ Південної Америки перебуває тепер Комісія Конґресу ЗСА, яка має за завдання познайомитися із ситуацією на місцях і опісля випрацювати докладний звіт для Конґресу. Комісію очолює сенатор Тед Какрейн. З Арґентини члени комісії відлетять до Бразилії, а потім до Перу.

ПРЕЗИДЕНТ РЕҐЕН ПРЕДСТАВЛЯЄ ПЛЯН ГОСПОДАРСЬКОЇ ВІДБУДОВИ

ВИМАГАЄ ОБМЕЖЕННЯ СОЦІЯЛЬНИХ ПРОГРАМ НА СУМУ 41.1 БІЛЬЙОНА ДОЛЯРІВ

Вашінгтон. — Заповіджений раніше плян господарської відбудови ЗСА проголосив президент Роналд Реґен в середу, 18-го лютого, на спільному засіданні обидвох палат Конґресу ЗСА. Проголошуючи, заповів зовсім нові заходи для боротьби з інфляцією та для оживлення господарської активности приватного сектора.

Плян Президента вимагає негайного розгляду й схвалення, що не буде легким, бо серед значної частини демократів є застереження до нього, а в Конґресі вони ще й далі мають більшість.

Плян президента Реґена відзначається своїм зовсім новим підходом до розв'язки критичних соціяльних і економічних проблем, через що дехто називає його революційним. Дотепер кожну нову проблему пробувано в ЗСА розв'язувати, „кидаючи на неї гроші". Таке поступування творило щораз більший бюрократичний апарат в різних площинах — федеральних, стейтових і міських установах, — збільшувало інфляційне тиснення, але тільки зрідка розв'язувало наболілі потреби. Навпаки, такий підхід, який сягає до часів президента Френкліна Рузвелта, здебільшого викликав дальший голод на субвенції.

Президент Реґен зважився на зміну тієї настанови і в тому мабуть найбільша його заслуга. Йому стало рішучости спробувати нових методів і засобів після того, як всі інші не дописали. Він пересуває наголос на звільнення фондів для піднесення господарської активности, для збільшення динаміки та для включення в продукційні процеси щораз ширших суспільних елементів. Продуктивність — це головний мотив звернення президента Реґена.

Такий підхід вимагав звільнення значних фондів для диспозиції громадянина і приватного підприємця. Першим кроком, що його пропонує Президент, є обниження податків по десяти відсотків три роки підряд, починаючи з червня цього року. Пропозицію застосувати негайно зменшення індивідуального прибуткового податку Президент відхилив, маючи на увазі потребу мати відповідний час для переходу від дотеперішньої системи до такої вагомої зміни.

Рівночасно з обниженням податків Президент запропонував обниження державного бюджету на 41,1 більйона долярів. Таким чином пропоновані ним бюджетові видатки виноситимуть у новому бюджетовому році 695,5 більйона долярів. А тому що передбачені прибутки будуть 650,5 більйона долярів, постане дефіцит в сумі 45 більйонів долярів, який мусить бути покритий з внутрішнього заборгування.

Президент виразно підкреслив, що фонди, призначувані на дійсну допомогу потребуючим, будуть діяти й на майбутнє, так само як і соціяльне забезпечення та медична допомога для пенсіонерів, старших і убогих. Зате цілий ряд сум, які були призначені на допомоги різним особам, що їх здебільшого розділювали стейти й міста, будуть обтяті, або взагалі зліквідовані. Дотеперішнє роздавання грошей, як одна з головних функцій міських управ, на майбутнє буде обмежене тільки до конечних розмірів. В господарці тими федеральними фондами, які будуть передані до диспозиції стейтів і міст, федеральний вгляд у господарку ними буде обмежений до мінімуму і таким чином частина, яка дотепер припадала на адміністрацію тими фондами, буде обмежена, а в деяких випадках взагалі їх не відчують, але десятки тисяч урядників, які їх обслуговували, будуть звільнені.

Вийнятком з бюджетових обмежень є військовий бюджет, який буде підвищений. Президент пропонує підвишку військового бюджету на 7,2 більйона дол.

Збалянсування державного бюджету передбачене щойно на 1984 рік.

Президент Роналд Реґен під час виступу в Конґресі ЗСА. На другому пляні (зліва) віцепрезидент Джордж Буш і речник Палати Репрезентантів, конґресмен Томас О'Ніл.

НАЙБІЛЬШІ ДОСІ РАБАТИ покупцям автомобілів американського виробу проголосили дві великі компанії ЗСА Дженерал Моторс і Форд, які заявили, що починаючи від 23-го лютого ц. р. вони виплачуватимуть рабати в сумі від 500 до 1,769 долярів, в залежності від типу автомобіля. Цем рішенням ці компанії хочуть пожвавити продаж автомобілів в 1981 році і заохотити покупців купувати американські авта, замість закордонних, з якими ще й досі американські компанії не можуть конкурувати.

СТРАТЕГИ РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ партії відбули спеціяльну сесію з метою обговорення ситуації, яка витворилась після президентських виборів і з думкою перетворити на протязі чергових 10-ох років Республіканську партію на партію більшости. Політичні коментатори однак думають, що вся стратегія нічого не поможе, якщо теперішній Уряд президента Роналда Реґена не розв'яже найпекучіших проблем економіки і оборони та не спинить інфляції. Великою помилкою тепермішньої адміністрації коментатори вважають експериментування на відтинку соціяльного забезпечення, яке повинно бути за всяку ціну збережене.

АКАДЕМІЯ-КОНЦЕРТ В ЧЕСТЬ ПАТРІЯРХА ЙОСИФА

Ню Йорк, Н.Й. — Українське Патріярхальне Товариство — Відділ в Ню Йорку влаштовує в неділю, 22-го лютого ц.р., о год. 1:30 по полудні в залі Українського Народного Дому при 142 Друга авеню — Академію-концерт у пошану Блаженнішого Патріярха Йосифа Сліпого з нагоди 89-тих уродин. Головну доповідь виголосить ред. Василь Качмар, а в мистецькій частині виступлять хор ім. Слуги Божого Митрополита Кир Андрея, бас-баритон Андрій Добрянський, соліст Метрополітальної опери і Орест Кебало (деклямація). Вступ три доляри.

ТОВАРИСЬКИЙ ВЕЧІР СУА

Ірвінґтон, Н.Дж. — Заходами Окружної управи Союзу Українок Америки тут відбудеться в неділю, 1-го березня ц.р., о год. 4-ій по полудні в залі Українського Народного Дому при 140 Проспект авеню, — Товариський вечір. У програмі: відзначення голів відділів, мистецькі виступи, спільний обід. Зголошуватись треба до 25-го лютого (увечері) на число телефону 762-4139, або під час дня на число 371-9067.

ФОТОВИСТАВКА Т. ТЕРЕН –ЮСЬКОВА

Ню Йорк, Н.Й. — Відкриття другої кольорової фотовиставки Теодора Терен - Юськова відбудеться тут в неділю, 22-го лютого ц.р., о год. 1-ій по полудні в ґалерії Об'єднання Мистців Українців в Америці при 136 Друга авеню. Виставка буде відкрита в будні від 6-8, в суботи і неділі від 1-8 вечора і триватиме до 8-го березня включно.

Акція в справі фонду для розвою УМ продовжується

Джерзі Сіти, Н. Дж. (Л.К) — Про те, що Український Музей у Ню Йорку має своїх прихильників і ревних працівників свідчить прихід до приміщень Головної Канцелярії УНСоюзу та В-ва „Свободи" членів Комісії для придбання фондів для цього Музею, які розповіли про нові плянування.

Ліда Гайдучок — голова Комісії і Таня Тершаковець та Оля Ставнича — її члени поінформували про чергову акцію в справі придбання фондів, а це концерт — бенефіс, що відбудеться 5-го квітня ц.р., в год. 3-ій по полудні, в Ню Йорку в залі Нюйоркського університету, Айснер Любін авдиторії (на 726 місць), при 566 Ля Ґвардія Плейс (Савт Вашінґтон Сквер парк). Цього ж дня, в год. 5-ій по полудні буде товариська зустріч у приміщенні (на 150 місць) Філіп Прайс Меморіял Лаундж.

У програмі цього концерту візьмуть участь солісти Метрополітальної опери — Павло Плішка, бас, та Андрій Добрянський, баритон як також Галя Стрілець скрипка, і Тома Гриньків, виступаючи безплатно.

Метою цього концерту, як про це повідомили гості, - розбудувати музей у двох площинах — шляхом придбання вартісних експонатів, як теж набути нову, простірнішу будівлю. Численна участь громадянства напевно цій справі допоможе.

Із управою цієї Комісії співпрацює координатор музичних програм Роман Савицький і Лідія Гладка, член Комісії для мистецьких зв'язків, яка саме нав'язала контакти зі солістом П. Плішкою та іншими артистами, які виступлять на цьому вечорі.

Цей концерт — це традиційне продовження попередніх концертів, що їх започаткувала піяністка Юліяна Осінчук, виступивши в 1976 році на чотирьох концертах.

У плянах Комісії і в майбутньому влаштовувати того роду імпрези, а з цим і сподівання, що це дасть поштовх до інших того роду імпрез та виступу мистців — на шляху до підтримки музею.

Квитки на концерт у ціні — 12,10 і 8 долярів можна замовити вже від 3-го березня, написавши на таку адресу: Український Музей, 203 Друга авеню у Ню Йорку, число телефону (212) 228-0110, або в „Арці" адреса: 48 Схід 7 вулиця у Ню Йорку, число телефону:(212)GR 3-3550, чи в крамниці „Дніпро" при 698 Сенфорд авеню у Нюарку, число телефону: (201) 373-8783, як також у день концерту можна набути квитки при касі. Квитки на товариську зустріч — в ціні 10 долярів можна замовляти, написавши на ці самі адреси. Тому, що заля на цю зустріч може помістити тільки обмежене число, осіб, квитки треба придбати якнайшвидше.

У редакції „Свободи" (зліва): Таня Тершаковець, Ліда Гайдучок і Оля Ставнича.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper (SECD 530-420) published daily exept Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Беззастережна вимога

Уже від ряду літ, а навіть десятиліть кожен кандидат на президента ЗСА висував у своїй передвиборчій кампанії на одно з перших місць гасло „закону і порядку" та обіцював його обстоювати рішуче й послідовно, коли буде обраний президентом. Було це зумовлене зростом злочинства, яке щораз щільніше опановувало вулиці міст ЗСА, вдиралося у житлові приміщення, місця праці, підривало суспільство й нищило родину.

Але після вибору президенти здебільшого забували про свою обіцянку вести рішучу боротьбу зі злочинством і все було по-старому, а злочинність далі росла. Ставалося це не лише тому, що різні інші справи займали увагу новообраного президента, але у великій мірі також тому, що американське суспільство сповнене різного роду „уболівальниками", які нічого не бачать поза одиницею та до останнього захищають її добробут, інтереси й вигоди, навіть тоді, коли та одиниця загрожує іншим. Нарешті тому приходить кінець, як це показують різні публічні виступи визначних державних мужів на чолі з президентом Роналдом Реґеном та головою Найвищого суду Ворреном Берґером.

У федералістичній системі ЗСА губернатори й посадники міст, особливо великих, разом зі своїми урядами відіграють величезну ролю. Тому їхня активна причетність до розв'язки різних проблем забезпечує успіх. У випадку боротьби зі злочином і злочинцем власне найбільше заінтересовані губернатори стейтів та посадники міст, бо вони зустрічаються з тим лихом безпосередньо кожного дня і кожної години. Не відстає в цьому випадку й суспільство, яке є безпосередньою жертвою злочинства. Злочинець теροризує і вбиває, без розбору бідних і багатих, молодих і старших, як це ствердили президент Р. Реґен і суддя Берґер. Найубогіші верстви населення найбільше терплять від них. Тому саме суспільство вимагає якнайрішучіших заходів проти злочинців. Та не зважаючи на це все, таки найпередовішу ролю у виконуванні тих преважливих функцій відіграють суди й судочинство, які спеціяльно покликані для захисту громади і людини перед злочином.

Американське судівництво відоме зі своєї гуманности до злочинця. Воно належить до найбільш гуманних у світі. Але як усе, що виходить поза контролю, або не є нормоване волею і потребами людини, та неконтрольована гуманність нанесла чималих лих американській судовій системі й населенню ЗСА. Берґер узявся до привернення пропорцій і ієрархії вартостей та цілей на тому відтинку.

У своєму виступі на конвенції Асоціяції американських правників у Гюстоні, Тексас, 8-го лютого ц.р. він сказав: „При формуванні людської спільноти, починаючи племенами й збірними населеними осередками були такі фундаментальні потреби людини: взаємна охорона, людське товариство, але найбільш підставовою була потреба безпеки особи, родини, дому і власности. А це все взяте разом є змістом цивілізованого суспільства. Чи вам це подобається, чи ні, але ми сьогодні зближаємося до стану імпотентного суспільства, чия спроможність зберігати елементарну безпеку на вулицях, в школах, в домах наших громадян є під знаком запиту. Злочин і страх перед злочином просякли тканину нашого життя, наносячи шкоди убогим і меншостям більше, як заможним верствам".

Слова найвищого судді обухом ударяють по почуваннях і сумлінні кожного, бо ці справи заторкають нас усіх, а багато з нас були жертвами таких випадків. Могутня держава, творче й динамічне суспільство пройшли закономірний шлях від суперліберального, поблажливого суспільства до безрадного в обличчі злочину, імпотентного суспільства й тепер мусить шукати виходу. Ще раз життя продемонструвало перед нами, що суспільна поблажливість кінчається суспільною імпотенцією!

Тепер прийшов час звороту. Зворот цей можливий тільки тоді, якщо буде відповідний ґрунт для нього, коли постане атмосфера, в якій закон і порядок, справедливість і виразний та той самий закон для всіх здобудуть назад належне їм місце в суспільному житті. Той ґрунт і ту атмосферу творять такі елементи: перш усього постава суспільства. Не лише теоретичний засуд злочину й злочинства, але конкретна вимога в щоденному житті усувати їх і без застережень захищати перед ними суспільство. Найвищий суддя Берґер вказав на вагу й значення боротьби зі злочином. Він сказав: „це частина нашої оборони, так як бюджет Пентаґону", значить вона мусить бути у центрі нашої уваги. Таке розуміння цієї проблеми з боку найвищого судді забезпечує її правильну розв'язку в судових інстанціях ЗСА.

До цього мусять приєднатися всі елементи екзекутиви, адміністраційна влада держави, стейтів і міст. З приємністю треба ствердити, що й вони рішені вести боротьбу зі злочином до успішного кінця.

Володимир Душник

УРЯД РЕҐЕНА І ПИТАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ

В американській пресі тут і там появляються коментарі, які натякають, що президент Реґен залишить політику прав людини, а натомість зверне всю увагу на боротьбу з міжнародним тероризмом.

На ділі, новий Уряд, видно з певних його потягнень, у ніякому разі не відкидає політики оборони прав людини. Наприклад, у Мадриді є американська делеґація під головуванням амбасадора Макса Кемпелмана, який веде цю саму лінію оборони прав людини, як це ще було за першої фази конференції, коли у Білому Домі був президент Картер.

Непорозуміння

Ми думаємо, що це непорозуміння прийшло після вислову теперішнього державного секретаря Александра Гейга, який заявив, що новий Уряд „зменшить наголос на права людини", а зверне зусилля Америки проти тероризму, який є смертельним ворогом людських прав.

Правдою є, що певні американські консервативні кола критикували політику прав людини президента Картера не тому, що вони є проти тих прав, але тому, що демократичний Уряд до певної міри „викривив" цю політику в практичному приміненні. Бож попередній Уряд був схильний примінити економічні санкції проти правих тоталітарних режимів у Південній Америці, Азії і Африці. А коли була мова про марксистські режими, то Уряд був менше зацікавлений у нищенні прав людини комуністичними режимами. Коли в 1977 році Уряд ЗСА громив нещадно уряди Арґентини, Чіле, Ґватемалі і Родезії, то поза кулісами Вашінґтон переговорював справу дипломатичного визнання та торговельні угоди з В'єтнамом і комуністичною Кубою, які підбоєм поширюють комуністичну тиранію та виконують погану ролю вбивників азійських і африканських народів під приказом Москви.

Як відомо, Картер дуже скоро відступив від критики совєтсько-московської тиранії та „особистим поцілунком" з Брежнєвим у Відні почав політику зближення із СССР. І ми не знаємо, як далеко пішла б була „романтична дружба" між Брежнєвим і Картером, якщо б не було інвазії Афганістану, яка до речі кажучи, відчинила очі Картерові щодо справжнього характеру політики Совєтського Союзу.

Це саме проти того роду політики прав людини виступають тепер деякі чільні члени нового Уряду, бож вона підкопувала не зовсім то ідеальних союзників Америки, але в тому самому часі того роду тактика допомагала ворогам Америки вести підривну роботу проти демократичного суспільства включно з Америкою.

Акція Уряду

Цю політику слушно відкидає теперішній республіканський Уряд. Реґен і Гейґ стараються вести того роду закордонну політику, головною ціллю якої є оборона демократичного Заходу та некомуністичних країн „третього світу", які є загрожені комуністичною лявіною, контрольованою Москвою.

Як вже було згадано, в Мадриді діє американська делеґація, яка в імені нового Президента Америки бореться проти тих тоталітаристів, які порушують права людини своїх власних громадян, та які провадять пляново політику ґеноциду над поневоленими націями.

Як також, Уряд Реґена призначив американським амбасадором до Об'єднаних Націй жінку, знану зі своєї позитивної настанови до проблеми прав людини, а це Джін Кіркпатрік, професора Джорджтавнського університету у Вашінґтоні. Вкінці, Уряд також іменував проф. Ернеста В. Лефевра на пост заступника державного секретаря для прав людини і гуманітарних справ, що також вказує на дальшу політику по лінії прав людини з боку нового Уряду у Вашінґтоні.

Ніякий американський уряд не може бути проти прав людини, бож сама американська конституція, головно перших 10 поправок (т. зв. Хартія Прав) говорять про всі людські права й вольності так особи як і теж цілого суспільства. Питання є в тому, чи Америка має право і потребу перебудовувати інші суспільні лади на свій власний лад, що й спричиняє певні опозиційні погляди до політики прав людини.

З МОГО ВІКНА

Іванна Савицька

Несподівані гості

Одного ясного, свіжого полудня, коли іскряне сонце (передвісник весни), кидало жменями тепле, розтоплене золото і воно розсипалось бризками на моєму вікні, постукали ледве-чутно до шибки несподівані гості.

Пані в рожевій пелеринці, гладенька зачіска на рухливій, цікавій голівці, що раз-у-раз крутилася, дивувалася, приглядаючись незнайомій особі, себто мені.

Повненька постать переступала нервово з ніжки на ніжку, що від холоду аж посиніли бідні.

Пан — весь у сірому, в темноблакитному жабо, темні лискучі лякерки (одяг святково-візитовий), ніс себе дуже достойно, здержано навіть, як личить особі, що приходить несподівано в гості, та ще й в обідову пору.

— Чим же я буду гостити оту незвичайну пару, — майнуло мені в голові. Розв'язка з'явилася скоро. Найшлися якісь тістечка, найшовся ще й медяник, отож трагедії не було.

— Заходьте, розгощуйтесь, прошу, погрійтесь трішки, в місяці лютому сонце ще не пече.

Гості не квапились заходити в нагріту хату. Їм прямо хотілось тільки заглянути крізь соняшну шибку, поздоровкатись чемно з людьми, обняти зором панораму Ню Йорку, й вони, піднявшись на крилах, пурхнули вдвоє на дах.

Це ж була пара голубів. Оті несподівані гості, пара одчайдушних голубиних „туристів", яким підніматись вгору, стрибати з даху на дах, — ніяка штука.

Вузьке підвіконня на п'ятнадцятому поверсі камінної коробки-будинку нагадало мені (чи не дивно), стрімкі узбіччя Карпат.

Мої голуби сягають верхів домів, знімаючись на юних крилах, а тих, що сягали колись земних верхів Карпат, несла на крилах їхня юність.

Ярослав Гайвас

ПІСЛЯ ПЕРЕМОГИ — ПОРА НА ДАЛЬШІ ЗАХОДИ

I

Серед невідкладних завдань президента Роналда Реґена і його Уряду є остаточна, тобто тривала розв'язка політичної ситуації у Середущій Америці та таке наладнання відносин, щоб народи у тій частині світу могли свобідно розвиватися й не були виставлені на маневри й заходи Москви та її сателітів, Куби і Нікараґуа. Злегковаження та незрозуміння ситуації 20 років тому в Кубі, а недавно в Нікараґуа створили загальний пункт в Середущій Америці, з якого поширюється фермент і аґресія на всі інші країни цього простору.

За кулісами — Москва

За кулісами й у проводі тих подій стоїть Москва і її права рука в цьому обширі Куба та в меншій мірі покищо, Нікараґуа. Після довгої підготови в Ель Сальвадорі, де вже від довшого часу розгортається партизанська боротьба, що її очолюють червоні, в січні ліві перейшли до генерального наступу, що його вони назвали „останнім і вирішним боєм". До цього наступу з Куби й Нікараґуа наспіло так багато модерної різної продукції, що, як ствердили американські й інші експерти, партизани мали кращу й більше зброї як урядові війська. Моральною й політичною підготовою займалося політичне керівництво, що складалося із різних політичних угрупувань, а за його плечима стояли комуністи.

Комуністи були одною групою з числа інших до часу перемоги, після перемоги, як це сталося на Кубі, а тепер в Нікараґуа та в інших країнах світу, комуністи позбуваються, а як треба усувають, а як і це не допомагає, вбивають своїх демократичних і ліберальних спільників і самі ведуть діло далі. Очевидно, по-своєму. Так само й у Сальвадорі „вільні й невільні" спільники комуністів пристали до спільного фронту, щоб боротися з режимом.

Заповіджена з великим шумом офензива закінчилася невдачею. Совєтський Союз і Фідель Кастро розраховували, що намічена операція піде гладко. Вони ж уже неодну таку переводили. Нерішучість з боку ЗСА, а зокрема з боку попереднього Уряду їх у тому впевняла. Зухвалість комуністичних аґресорів дійшла була до такого ступня, що недавно Фідель Кастро прибув до Нікараґуа на інспекцію „революційної ситуації" й підготови до остаточного удару і накінець самопевно заявив: „Є нас три, а незабаром буде більше". Він мав на думці комуністичні уряди на Кубі, в Нікараґуа та на Ямайці. На Ямайці, між іншим, у вислід виборів несподівано повернув національний демократичний уряд.

В часі останньої офензиви партизан урядові війська захопили не лише маґазини зброї, але й штабові приміщення з документами й плянами. Захоплені документи й пляни тільки доповнили попередньо зібрані інформації. Із них стало ясно, що це не тільки мала бути „остання й вирішальна битва", але що це була битва добре підготована і мала бути вона однією із серії дальших подібних операцій. А для тих дальших операцій уже був підготований ґрунт; у Ґватемалі, Костаріці, Ґондурас готовилися, або вже починали оперувати партизанські загони, яким прийшли б на допомогу переможні й випробувані відділи з Ель Сальвадору. Коротко: операція в Ель Сальвадорі була підготована систематично й професійно і як ланка довгого ланцюга подібних майбутніх операцій вона відігравала важливу ролю.

Спілка аґресорів

Серед захоплених документів є звіт генерального секретаря Комуністичної партії Сальвадору, Шафіка Гандаля, який краще всього іншого вказує на розмір комуністичних плянів у тій частині світу та на широку допомогу у їхньому виконанні з боку майже всіх комуністичних країн, а насамперед Москви. Від 9-го до 15-го червня минулого року Гандаль відвідував В'єтнам. Там він зустрівся зі своїм „колеґою по фаху", генеральним секретарем Комуністичної партії В'єтнаму Лє Дуаном, віцепрезидентом парляменту Ксуаном Туїта, заступником міністра військових справ генералом Тран Ван Кванґом. В'єтнамські провідники зобов'язалися доставити партизанам Ель Сальвадору 60 тонн зброї й амуніції, головно тої, що її залишили американці, в тому 1,620 модерних автоматичних рушниць М-16, 200 різного роду кулеметів, 48 мінометів й 11,000 тисяч скриньок стрілен до них, антитанкові ракетні викидні і т.д. Звідси сальвадорський „паломник" удався до Етіопії. Там він домовився із „лідером" Гайлє Маріям Менгісту, який зобов'язався доставити рушниці, ручні кулемети також американського виробу з тих запасів, які колись американці доставили етіопській армії. Дорога Шафіка Гандаля з Етіопії повела до Софії, Болгарія, де секретар комуністичної партії приобіцяв кулемети й легкі кулемети німецької конструкції. Після того удався він до Чехо-Словаччини. Там він зустрінувся з головним резидентом КҐБ і Кремля Василем Біляком, який є тільки другим секретарем ЦК Комуністичної партії, але першим наказодавцем і головним зв'язковим на Кремль. Той йому також пообіцяв потрібну зброю і зобов'язався зорганізувати транспорт тієї зброї при допомозі східньонімецьких кораблів. У Мадярщині Янош Кадар заповів доставу відповідної кількости „мирного" виряду у формі взуття, уніформів, радіоапаратів і інших засобів комунікації та ліків і різних медичних приборів. Східня Німеччина устами Гонекера, генерального секретаря КП Східньої Німеччини, приобіцяла готівку, безкоштовний транспорт тощо. Перед тією цілою ескападою і після неї Гандель, як пристало, відвідав „білокамінну" (Моск-

(Закінчення на стор. 3)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ПРО ДРОГОБИЦЬКУ ФІЛІЮ ЛЬВІВСЬКОЇ СЕМІНАРІЇ

У цікавій і цінній статті д-ра Ярослава Крив'яка п.з. „Мала Семінарія у Львові" („Свобода", ч. 19-те і 20-те, 30-го і 31-го січня ц.р.) ні словом не згадано про філію львівської Малої Семінарії в Дрогобичі.

У кінці цієї статті є мова про заплянована публікацію, в якій будуть „вичерпніші та ширші інформації про Малу Семінарію у Львові". Побоюючися, що в цій публікації не буде згадки про дрогобицьку філію Малої Семінарії, подаю тут деякі інформації в цій справі.

Перш за все, треба згадати, що польська влада зліквідувала українські гімназії не тільки в Рогатині, Тернополі й Яворові, як про це сказано в статті д-ра Я. Крив'яка, але й у Дрогобичі. Дрогобицьку гімназію поляки зліквідували декретом міністра шкільництва від 27-го листопада 1930 року. Щоб дати її колишнім учням змогу продовжувати науку, для них зорганізовано у Дрогобичі приватні гімназійні курси, які незабаром оформлено як філію львівської Малої Духовної Семінарії. В 1931 році відбулися у цій філії іспити зрілости (матура). Випускники філії мали право студіювати за кордоном або теологію у Львові. У вересні 1931 року відновлено у Дрогобичі українську приватну гімназію, із цієї ж причини тутешня філія львівської Малої Семінарії перестала існувати.

А. Гладилович
Монтреаль, Кве.

ЧОМУ „THE UKRAINE"?

В українській пресі багато вже разів порушувано справу цього, що назва України в англійській мові є „Ukraine", а не „the Ukraine". Не будемо тут повторяти всіх на це арґументів, пригадаємо тільки коротко, що в англійській мові назви усіх країн-націй ніколи не мають родівника the (якщо вони однина). Пишемо, наприклад, Germany, France, Byelorussia. Усі українські видавництва в своїх англомовних виданнях і в діловодстві вживають тільки написання без артикля. Правда, в минулих десятиліттях в англійському мововжитку форма „the Ukraine" була багато більше поширена. Вона характеризує Україну як географічний район, південну частину Росії, а англомовний світ так її й бачив. Але не можна сказати, що форму „Ukraine" не вживано в наукових виданнях. Так, наприклад, я знайшов її в праці з 1958 року, виданні Мічіґенського університету: „Warren B. Walsh, „Russia and the Soviet Union". Коли з початком 1960 років підготовлялося видання 1-го тому англомовної енциклопедії українознавства, її редакторам не легко було переконати Торонтонський університет, що фірмував це видання, про безпідстав-

(Продовження на ст. 3)

Михайло Сосновський

„ІДЕАЛ ПОТИ Й ЖИВЕ, ПОКИ ВІН НАРУШИМИЙ ТА ОСПОРИМИЙ..."

(Відкрите вияснення порядком самооборони)

Упродовж 1971 року поширено серед українського громадянства, а в першу чергу серед членів Організацій Українського Визвольного Фронту (ОУВФ) ряд публікацій і повідомлень загального та „довірочного" порядку, в яких пишеться про „справу М. Сосновського" та засуджується мої, нібито, „ідеологічні й політично-організаційні ухили". Крім того на сторінках офіціозів ОУВФ („Гомін України", „Шлях перемоги")та таких видань, як „Клич нації", і т.п. опубліковано ряд статтей, у яких у такій чи іншій формі атакується мої здогадні „ухили".

З окремими статтями та їхніми авторами можна б навіть не дискутувати, враховуючи рівень і спосіб їхнього арґументування. Треба, однак, зайняти становище до закидів, формально і остаточно з'ясованих і поданих до відома активу ОУВФ у документі з датою 1-го грудня 1971 р. Йдеться тут перш усього про закид, що я „у своїй публіцистиці... постійно висуваю свої суспільно-політичні й ідеологічні погляди, що є суперечні постановили ІУ Великого Збору ОУН". Далі там же говориться про те, що „своїм співробітництвом у пресі інших середовищ" я підкреслюю свою чужість „ідеології, політичним принципам і визвольній концепції ОУН", а також те, що я „ніде не склав заяви", що я не згідний з поглядами, висловленими в інтерв'ю, яке я робив з п. Г. Мухин і яке було опубліковане у „Свободі" в жовтні 1970 р. (Згаданий документ з 1.12.1971 передрукував торонтонський тижневик „Вільне слово" 8-го квітня 1972 р.).

Поминаючи формальний аспект цілої справи, який знайшов своє віддзеркалення у різних листах, повідомленнях і постановах керівних чинників ОУВФ, а який дуже різко виявляє тенденційне і суцільне порушення засад організаційного правопорядку, я хотів би зайняти становище щодо суті роблених закидів. Довший час я надіявся, що матиму змогу з'ясувати своє становище до згаданих закидів на відповідному для цього організаційному форумі і тому здержувався упродовж 1971 р. від будь-яких відповідей в пресі на роблені мені закиди в „Гомоні України" та у „Шляху перемоги". Мої сподівання, однак, не справдилися, про що засвідчує згаданий вище документ з 1-го грудня 1971 р., а також становище Головної управи Ліґи Визволення України, з'ясоване у листі з 25-го березня 1972 р. Більше того, Головна управа ЛВУ, відповідаючи на мій лист, не тільки відмовилася розглянути зазначені закиди та своє рішення на засіданні, на якому я був би присутній, як це запропонував Головний Громадський Суд ЛВУ, а запропонувала мені з'ясувати моє становище публічно — „в пресі".

Не маючи, отже, ніяких більше можливостей оборонятися перед такого роду закидами, я рішився опублікувати це своє „відкрите вияснення", щоб всі заінтересовані, а в першу чергу члени ОУВФ, з якими мені доводилося співпрацювати упродовж довгих років, познайомилися з моїм насвітленням цілої справи.

Інтерв'ю у „Свободі"

Зачнемо від інтерв'ю у „Свободі" з жовтня 1970 р., яке ставиться мені, як один з головних закидів. У статті „Лиш плекання нової волі врятує нас" („Новий шлях", 11 і 18 вересня 1971 р.) я вказував на мотиви, якими я керувався, підтримуючи думку про доцільність публікації цього матеріялу без уваги на його контроверсійність у постанові таких чи інших проблем. З поглядами, висловленими у згаданому інтерв'ю, я себе *ніде не ідентифікував*, а з багатьма з них взагалі не згоджуюся, на що вказують різні мої публіковані матеріяли, але це ніяк не перешкодило і не перешкоджає авторам закидів проти мене приписувати мені ці погляди і мене за них засуджувати. Очевидно, цей „тактичний прийом" аж надто виразно засвідчує про *справжні* наміри моїх опонентів, які прекрасно знають те, що за зміст відповідей у будь-якому інтерв'ю не відповідає запитувач, а особа, яка таке інтерв'ю дає.

Щодо того, чи такого змісту матеріял міг бути публікований, то я вважаю, що кожна людина, активна на будь-якому відтинку громадського чи політичного життя, може і повинна мати право відкрито з'ясовувати і обороняти свої погляди, бо в цьому є запорука справжнього вільного розвитку політичної і суспільної думки і поступу людських спільнот. Коли ми таке право будемо оспорювати і коли замкнемо українську вільну пресу і видавництва для „єретичних" чи контроверсійних поглядів, то тоді ми самі себе засудимо на стаґнацію думки. З історії нашої та чужої знаємо, скільки думок і поглядів, що їх на даному етапі вважали за „єресь", відтак себе цілком виправдали і знайшли загальне визнання. Згадаємо тут тільки клясичний приклад, що стосується погляду на те, чи сонце обертається довкола землі, чи земля довкола сонця. Коли б Копернік побоявся був публічно виступити зі своєю на той час „єрессю", мовляв, земля обертається довкола сонця, то, можливо, ще довший час люди вважали б правильною думкою, що сонце обертається довкола землі. Цей приклад взятий з ділянки стислих наук. Що ж тоді говорити про погляди в ділянці політичного і громадського життя, де центральним елементом є сама людина з усією складністю своєї психіки та з цілим комплексом власних плянів, сподівань, почувань, гонів тощо? У такій ситуації конфронтація різних думок і концепцій є конечністю, якщо прагнемо знайти розв'язку і дати відповідь на проблеми дня.

Політика засуджування будь-якої критики, зглядно внеможливлювання поширювання інших думок і поглядів, нічим не відрізнялася б від того стану, який сьогодні панує в Україні, де за іншу думку арештують і запроторюють до концтаборів. Чи треба б припускати, що декому в нас на еміґрації присвічує такий „ідеал", але перемальований на інший колір? Якже ж тоді розуміти постанову ІУ Великого Збору ОУН, яка говорить про те, що український націоналізм змагається за „свободу слова й преси, віри і переконань" на українській землі (стор. 151 „Постанов")? Чи ця постанова не зобов'язує українських націоналістів, які живуть за межами України на чужині?

(Продовження буде)

Після перемоги...

(Продовження зі стор. 2)

ву) і „зореносний Кремль", де полагоджував найважливішу справу, а саме доплинування достави того всього добра. Додатково полагоджено справу військового вишколу групи сальвадорців, які студіюють в Москві.

Ще не кінець

Ясно, що після такої підготови сальвадорські партизани, як і їхні протектори та помічники, були впевнені в остаточній перемозі. Одначе перемога не прийшла. Та це напевно не кінець. Партизанів не розбито повністю, вони й надалі перебувають у горах Сальвадору, їм підходить допомога в людях, що їх вишколюють на Кубі, Нікарагуа, СССР, можливо і в інших країнах. І дальші бої з ними будуть важчі та вимагатимуть значно більше, як теперішні.

ЧОМУ "THE UKRAINE"?

(Продовження зі стор. 2)

ність форми „the Ukraine". Але вони цього досягли і енциклопедія вийшла під назвою „Ukraine: A Concise Encyclopaedia", отже без артикля.

Тому українська громада була дуже розчарована, коли чотири роки тому Український Науковий Інститут Гарвардського Університету почав друкувати довгоочікуваний журнал Harvard Ukrainian Studies і цей журнал послідовно вживав форми з артиклем „the". Посипалися протести проти цього нефортунного кроку. Наприклад, д-р Я. Савка писав у „Свободі", що „вжиток артикля „the" перед назвою „Ukraine" — це понижуючий, архаїчний, колоніяльний пережиток, який в англійській мові граматично неправильний, як теж зайвий і образливий" („Ukrainian Weekly", 28-го серпня 1977 року). У відповідь на це редактор-асистент журналу ствердила, що журнал вживає назви „the Ukraine" тому, що цей термін є „standard literary usage." Дальші інтерпеляції в цій справі, наприклад, обширний і речевий лист П. Недвела („America", 25-го жовтня 1977 року), в якому він пропонував принаймні дозволити вживання обидвох форм, подібно як дозволено вживати дві різні транслітерації, залишився, як виглядає, досі без наслідків. Показове те, що в цей час, коли УНІГУ відмовляєся від форми „Ukraine", як нестандартної, навіть совєтський уряд уважав її літературною, висилаючи, наприклад, на еміґрацію пропагандивну газету з назвою „News from Ukraine".

Від цього часу минуло декілька років і ось на американському континенті почав другий поважний і авторитетний осередок українознавства, Канадський Інститут Українознавчих Студій. Тільки недавно я мав нагоду переглядати їхній журнал, редагований і виданий у Торонто, під подвійним заголовком „Journal of Ukrainian Studies" та „Журнал українознавчих студій". З великою приємністю я відмітив, що редакція послідовно вживає назви „Ukraine" без артикля (ч. 8, весна 1980 року, наприклад, сторінки, 53, 74, 80, 94-та).

Виринає тепер питання: яка в тому логіка, щоб два репрезентативні наукові журнали, двох братніх інституцій мали різну редакційну політику щодо правопису назви центрального об'єкту їхніх студій. Уважаємо, що українські наукові й громадські чинники повинні якнайскоріше звернутися до компетентних чинників в УНІГУ з пропозицією, щоб вони змінили своє становище відносно вжитку назви Україна й пішли слідами канадського інституту та журналу. Життя показує, що аргумент про „нелітературність" назви Україна без артикля відпадає, бо ясно, що обидві форми тепер літературні. Думаємо, що проф. О. Пріцак, директор УНІГУ, особисто є за написанням без артикля, але деяких співробітників УНІГУ треба ще переконати.

А. Вовк

Лак Гейвен, Па.

„Берізки" дебютували у Нюарку

Дебютантки пластового гуртка „Берізка" зі своїми ескортами.

Кілька акордів оркестри, і в залі запанувала тиша. Всі повернулися у бік бальконy, на якому кожної хвилини з'являлися дебютантки. У батьків серце почало битися скоріше, а родини та знайомі нетерпляче крутилися на кріслах, щоб побачити молоденьку панну, яка ще вчора була малою дівчинкою.

Під чарівний звук музики виходить перша пара,друга, третя і інші. Коли остання пара заняла своє місце, всі разом вклоняються публіці, яка привітала їх гарячими оплесками. З якої ж нагоди сім пишно вдягнених, немов принцеси, а коло них ескорти, немов лицарі, є атракцією вечора? Сьогодні дебют гуртка „Берізки" 20-го Куреня ім.Марти Борецької, станиці Нюарк.

У своєму слові о.М.Перетятко, між іншим, сказав: — Дебют — це перші кроки в кар'єрі, у професії, це — перший офіційний виступ. Дебютантка — це дівчина, що перший раз вступає формально у товарисько-громадське життя. Родичі символічно передають опіку над своєю дочкою ескортові. Ескорт — це охорона, це почет для визначної особи.

Отець М.Перетятко почав забаву молитвою в намірені дебютанток, щоб Господь мав їх в своїй опіці, та щоб допоміг їм високо цінити свою жіночу гідність, а ескорти пам'ятали, що вони мають бути охороною перед усяким злом для кожної української дівчини.

Маєстатично сходами сходили дебютантки, а пл. сен.Таїсса Турянська, станична, представила їх громадянству — рідним і гостям.

Дебютували семеро дівчат: Марта Беднарська, ескорт Богдан Матківський; Христя Гірняк, ескорт Орест Пенцак; Лідія Жук, ескорт Марко Стадник; Рута Кисілевська, ескорт Марко Хухра; Христина Лапичак, ескорт Олександер Богатюк; Анна Ляшок,ескорт Аскольд Шегедин; Христина Пришляк, ескорт Юрій Кряк.

Надя Канюка, голова Пластприяту, відкриваючи баль, сказала:

„Баль дебютанток — це свого роду традиційна імпреза, що входить в засяг діяльности Пласту в українській громаді. Сьогодні при мелодійних звуках оркестри як батьки, так і молодь переживатимуть радісні і щасливі хвилини. Батьки будуть радіти, що затримали своїх дітей при рідній молодечій організації „Пласт". Радіти, що всупереч великим труднощам сьогоднішнього виховання молоді, їм вдалося зацікавити їх українським організованим життям. Вони з вдоволенням можуть сьогодні сказати, що зі своєї хати і Пласту старалися створити для своїх дітей частину України.

Український Пласт — це особлива молодеча організація, що є не тільки скавтінгом англійського зразка. Він пристосований до прикмет українського духа, культури, побуту та вимог визвольного руху української нації."

Н. Канюка закликала дебютанток та їх ескортів зберігати ідеали, якими обдарували їх батьки, церква, українська школа і Пласт, та ніколи не забувати свого українського походження.

Милою несподіванкою був танець вальс-привітання дебютанток. Це було сполучення віденського і бостонського вальчиків, ніби хоровод, який з дебютантками і їх ескортами приготувала виховниця гуртка „Берізки" ст.пл.Ляля Голинська.

У підготову балю вклала багато праці Галина Стецура, імпрезова референтка Пластприяту, а Ярослав Турянський, як завжди, не тільки полагоджував технічні справи, але був моральною підтримкою комітету і навіть зхвильованих батьків.

Накінець пл.роз. Рута Кисілевська, гурткова, подякувала батькам, проводові і виховницям за їхню опіку та змогу пережити гарні хвилини на сьогоднішньому балю.

Кожний дебют має свій чар. Але дебют гуртка „Берізки" мав особливу красу. У ньому взяв участь гурток пластунок, які разом росли, виховувалися, товаришували, переживали та ділилися своїми проблемами.

А сьогодні вони стали перед своїми батьками, громадою і виховницями, які щиро прийняли їх до себе.

Між почесними гостями були присутні о. Іван Наконечний з УПЦ св.Вознесіння з дружиною, о.М.Перетятко, о.І.Сирота і о.Д.Библіф з УКЦ св.Івана Хрестителя.

С.Р.

За право...

(Продовження зі стор. 1)

1957-му році дипломом бакалявра соціологічні студії на Торонтонському університеті, а в 1961-му році на тому ж університеті здобув диплом бакалявра із бібліотечних наук. У 1968-му році промувався на доктора філософії на УВУ. Був членом-кореспондентом Наукового Т-ва ім. Шевченка та членом його Управи в Америці.

В рр. 1961-1965 працював бібліотекарем в університеті в Торонті, а в рр. 1965-1967 очолював відділ закупу книжок у Карлтонському університеті в Оттаві. В рр. 1949 і 1951-54 був головним редактором тижневика „Гомін України" в Торонті, в рр. 1969-1972 екзекутивним директором СКВУ, а від 1972 до своєї смерти в липні 1975-го року заступником головного редактора „Свободи".

В рр. 1949-1972 був членом Головної Управи Ліги Визволення України в Канаді і членом Екзекутиви Комітету Українців Канади від цієї Ліги. В рр. 1964-1966 був головою Спілки Українських Журналістів Канади.

До більших його друкованих праць, крім багатьох публіцистичних статтей, належать збірник матеріялів про Перший СКВУ та книжки „Україна на міжнародній арені" і „Дмитро Донцов - політичний портрет", видання НТШ, перша в 1966 році, і друга в 1974-му році. Після його смерти, появився у в-ві НТШ в 1979-му році об'ємистий (735 сторінок) збірник його вибраних статтей і есеїв п. з.: „Між оптимізмом і песимізмом".

Д-р Михайло Сосновський уже в середній школі в Тернополі вступив до Юнацтва підпільно-революційної Організації Українських Націоналістів (ОУН) та був пізніше увесь час її активним і провідним членом, як і членом Української Визвольного Фронту. Проте, його участь у цих організаціях після війни позначалася обстоюванням права на власну думку та її вислів, що й привело до відкритого конфлікту в 1971-72 році, до якого й відноситься друковане „Вияснення порядком самооборони" св. п. д-ра Михайла Сосновського.

ПАЛЕСТИНСЬКИЙ КОМАНДИР бригади Мохаммед Ібрагім аль-Шаєр потвердив, що Москва вишколює велику кількість палестинських терористів. На публічній доповіді в Бейруті, столиці Ливану, він подав,що „сотні палестинських старшин, здібних командувати більшими з'єднаннями, навіть такими як бригади, закінчили совєтські військові академії. Він подав, що, крім військовиків, які переходять совєтський вишкіл в СССР, є понад 2,000 палестинців у різних школах, з того 300 мають повні державні стипендії. Він заявив, що палестинські керівні чинники „зовсім задоволені совєтською допомогою". Виступ бригадира аль-Шаєра викликав сенсацію, бо він займає високе керівне місце в Палестинській визвольній організації, а саме, є керівником офіційного представництва ПВО в Москві.

Відбудеться концерт для сеньйорів

Стетен Айленд, Н. Й. (А. К.)—З ініціятиви парохіяльного комітету і Сестрицтва української католицької церкви Пресвятої Тройці на Стетен Айленді, діти парохіян під мистецьким проводом Ірени Біскуп і Ансамбль Бандуристів під музичним керівництвом Володимира Юркевича влаштують концерт для сеньйорів, які мешкають у Домі для старших громадян ім. святих Козьми і Дам'яна на Стетен Айленді. Концерт запляновний на неділю, 22-го лютого, початок о год. 2-ій по полудні.

В домі свв. Козьми і Дам'яна постійно живе майже дві сотні старших громадян, між ними коло двадцяти українців, які є, на превеликий жаль, майже цілковито забуті нашою розполіткованою громадою.

Відвідують цих „в'язнів віку й самотности" деякі з мешканців острова Стетен Айленду, а парохіяльний комітет в співпраці з Сестрицтвом оце вже другий раз на протязі двох років спонзорує концерт, після якого сестриці частують всіх чаєм і солодким. Ансамбль Бандуристів також оце вже вдруге виступить перед мешканцями оселі свв. Козьми і Дам'яна без нагороди, навіть кошти подорожі оплачують самі бандуристи.

Діти,які візьмуть участь у концерті, взагалі не знали моих своїх дідів і прадідів, або знали всього кілька слів „дідо, баба" і т.п. Ірена Біскуп, яку багато відвідувачів Союзівки знають як керівнице оркестри і мистця слова навчила дітей українських пісень і танців.

І вже не один раз ці діти чарували публіку своїми виступами, а про їхніх гордих батьків, дідів і бабусь, а навіть прадідів і прабабусь, то вже шкода й говорити.

В концерті виступлять також діти, які щосуботи їздять до Школи українознавства ОУА „Самопоміч" у Менгеттені і які зовсім добре володіють українською мовою. Директор Школи українознавства ОУА „Самопоміч" мгр Атанас Кобрин, мешканець Стетен Айленду і парохіянин УКЦ Пресвятої Тройці, сповнятиме функцію „майстра церемонії" під час концерту.

РОЗБУДОВА КОЛЕКЦІЙ ПИСАНОК

Ню Йорк,Н.Й. — Український Музей в Ню Йорку просить українців, які самі пишуть писанки, або мають традиційні писанки у своєму посіданні,допомогти Музеєві збагатити своїми подарунками музейну колекцію писанок. Музей потребує писанок з традиційними взорами та символами з різних частин України. Писанки можна надсилати поштою, або принести особисто. Приміщення Музею відкрите від 1-5 години по полудні кожного дня, крім понеділка і вівтірка. Адреса Музею: The Ukrainian Museum 203 Second Ave., New York,N.Y. 10003.

У ЛМКЛЮБІ ДОПОВІДАТИМЕ Д—Р М. КОБРИНСЬКА

Ню Йорк, Н. Й. — Із Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що в п'ятницю, 20-го лютого ц.р., в год. 7-ій вечора, тут у приміщеннях цього Клюбу, при 136 Друга авеню, д-р Марія Кобринська відчитає репортаж п.з. „Китай власними очима". Репортаж ілюструватимуть прозірки.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ УРОЧИСТО ВІДЗНАЧИЛИ СІЧНЕВІ РОКОВИНИ

РЕДІНҐ, ПА.

Посадниця Редінґу К.А.Міллер передає отцеві-крилошанинові Василеві Стебельському і голові Відділу УККА С. Кіликові підписану нею проклямацію Дня Української Назалежности.

(С.І.). Старанням голови місцевого Відділу УККА Северина Кілика цьогорічне відзначення 63-іх Роковин Незалежности України відбулося в середу, 21-го січня, перед полуднем в залі міського ратушу. Посадниця міста Редінґу К.А.Міллер відчитала змістовну проклямацію перед засіданням і в присутності цілої управи міста. Чисельна група молодих студентів і старших громадян, що прийшли до залі, придивлялися і прислухалися цій церемонії.

Після вручення проклямації о.крилошанин Василь Стебельський, місцевий парох української католицької церкви, подякував посадниці К.А.Міллер за її зрозуміння нашої Річниці; при цьому порівняв 52-ох американських закладників у Ірані з українськими дисидентами й борцями за право й волю України. Про американських закладників знав і говорив, на щастя, майже цілий світ; американська телевізія згадувала кожного дня, а про сотні і тисячі українських героїв-мучеників, на жаль, мало хто знає. Світ мовчить про них, хоч вони караються довгими роками по тюрмах і на засланні, в московсько-комуністичних таборах важкої праці.

Від місцевої української громади взяли участь, крім згаданих вже голови й отця-крилошанина — Рожа Кілик; паніматка Аркадія Стебельська; Степан Івасєчко, секретар 48-го Відділу Українського Народного Союзу; Стефанія Кілик; Софія Влочевська; Анна Тацин і Павло Дуда. В місцевому амерканському часописі була з цієї нагоди обширна інформативна стаття під наголовком „Посадник вшановує українців".

ДЕТРОЙТ

(П.Р.). В неділю, 25 січня цього року, Український Конґресовий Комітет Америки у метрополітальному Детройті влаштував святковий концерт для відзначення 63-іх роковин проголошення самостійности та 62-их роковин соборности України.

Святкову промову виголосив голова ГУ СУМА д-р Аскольд Лозинський. Сердечне привітання передав українській громаді Зіґурдс Рудзітіс, голова Комітету Поневолених націй Метрополітального Детройту та голова міжнародного Відділу Американських Приятелів АБН.

У цікавій промові А. Лозинський торкнувся ставлення Заходу й Америки до українських визвольних аспірацій, ролі Америки у вирішуванні питань укладу сил на сході Европи, що й заважило на вирішенні політичної долі України, як вона стікала кров'ю у затяжній боротьбі з червоною і білою Москвою, гинула від тифу, костеніла в голодовій смерті.

Головною ниткою, що в'язала добре побудовану промову, підперту оригінальними цитатами маловідомих документів, була думка, що боротьба України мусить спиратися на власні сили тих народів, що несуть тягар окупації тепер червоної, а всетаки, Москви. Промова зробила помітне враження на авдиторію — близько тисячі осіб, — що в святковому настрої з увагою її вислухала й робила собі висновки.

Мистецьку частину заповнили хорові ансамблі СУМ-у з Торонта під мистецьким керуванням мґра Василя Кардаша. Про ці виступи хорів чоловічого, жіночого і мішаного багато доброго могли б сказати знавці хорового мистецтва, музики-спеціялісти, а глядачеві лишається тільки висловити своє захоплення, ствердити, що виконання репертуару було чудове, захоплююче. Хори виказали найвищий ступень виконавського мистецтва. Чудова була інтерпретація замислу композиторів, із зрозумінням було проспіване кожне слово. А крім цього загальна постава хористів, ориґінальні строї — головно жінок, зразкова дисципліна, багато молодих лиць.

Сама підготовка імпрези була дуже солідна. Мужі довір'я УККА в громадах метрополітального Детройту подбали, щоб у кожній громаді були проголошені відповідні проклямації з нагоди державности України. В програмці святкування січневих роковин зібрано проклямації губернатора стейту Мичиґен, посадників міст Детройту, Воррену, Гемтремку, Аллен Парку, Анн Арбор, Ваяндот, Ст, Клер Шорс, Дірборну, Лівонії, Гантінґтон Вудс, Брайтон, Стерлінґ Гайтс та Савтфілду.

Обидва сенатори з Мичиґену, Левін і Ріґле, прислали на саме святкування особистих представників, передавши через них копії своїх виступів у сенаті в українській справі. Письмові привітання з нагоди січневих роковин прислали деякі конґресмени.

Проклямації з нагоди січневих роковин цього року знаменні тим, що в них не говориться загальниково про людські права та брак пошанування демократичних свобід українського народу, але ствердж'ується окупацію України Москвою, окупацію, що її нічим виправдати не можна. І це важливе, що українська громада знає правдивий стан речей.

Святкування в неділю відкрив коротким словом голова ділового комітету Микола Кавка. Місцеві організації молоді: ОДУМ, Пласт і СУМА — внесла на сцену свої організаційні прапори, а сурмач Р.Ясінський (із ансамблів з Торонта) відограв на трубці салют поляглим.

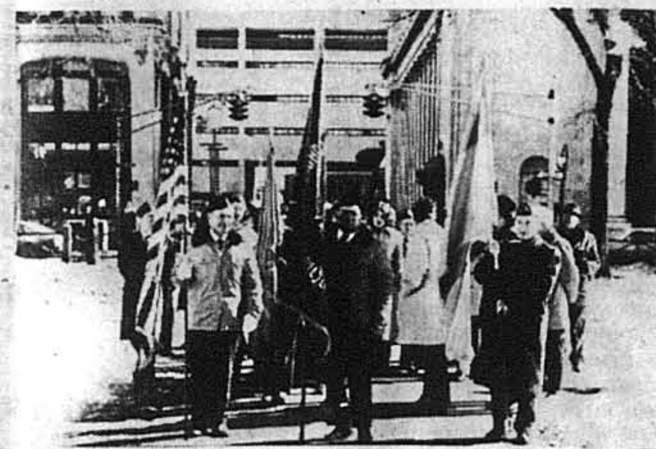
Було відчитано проклямації губернатора стейту посадника Детройту і посадника Воррену.

Святкування патронував почесний комітет, до якого були запрошені парохи всіх українських Церков Великого Детройту та голови Відділів УККА з цього терену д-р Антін Жуковський і Богдан Федорак.

Програму святкування вів Юрій Юрків, заступник голови УККА, Відділ Південно-Східнього Мичиґену.

П.Р.

НЮ ГЕЙВЕН

На маніфестації в День Української Незалежности в Ню Гейвені (зліва направо): Михайло Панкевич, Володимир Березовський і Василь Полудневич — прапороносці.

(М.Я.). Українська громада великого Ню Гейвену під проводом Українського Конгресового Комітету Америки, Відділ Ню Гейвен, імпозантно відзначила 63-ті роковини проголошення незалежности Української Народної Республіки та 62-гі роковини Акту Соборности. Посадник міста Ню Гейвену Б.ДеЛіто, 9-го січня, як і губернатор стейту Вілліям А.О'Нілл 25-го січня, прийняли делеґації представників УККА та підписали проклямації в пошану роковин 22-го Січня.

В суботу, 22-го січня, ц.р., відбувся у великій залі Шератон Парк-Плаза Готель святочний бенкет і баль. Бенкет відкрив голова місцевого Відділу УККА д-р М.Снігурович. Бенкетом проводила мґр Люба Ґіна. Після ряду привітів — між ними від посадника міста Б.ДеЛіто та представника литовської громади пані Ліпціюс — промову сказав о.крилошанин Степан Чомко і виголосив слово конґресмен Лоренс ДеНардіс. Конґресмен Л.ДеНардіс, добре обізнаний із українською проблематикою, заявив, що буде робити все можливе, щоб допомогти українській визвольній справі. Глибоко продумана та з великою експресією виголошена промова о.крилошанина С.Чомка викликала бурю оплесків, а слова його глибоко запали в серця слухачів.

Після бенкету відбувся баль при оркестрі Богдана Гірняка.

В неділю, 25-го січня, відправлено торжественні Богослуження в наміренні українського народу в Церквах обох українських віровизнань. Того самого дня о год. 12:30 по полудні відбулася маніфестація на Центральному Ґріні напроти міської ратуші та церемонія зложення вінка в пошану Героїв, що впали за волю України.

Церемонію відкрив голова Відділу УККА, вступну молитву проказав о.М.Чарнявський, парох Української Православної Церкви, а кінцеву — о.Р.Ґолемба, парох Української Католицької Церкви. Промову англійською мовою виголосив д-р Ярослав Туркало, заступник голови УККА, Відділ Ню Гейвен. Вінок зложив сумівець Йосиф Олещук у товаристві пластунок: Наталки Гарвій і Марти Фіґоль.

В маніфестації взяли організовану участь українські ветерани, відділи Пласту і СУМА з прапорами. Маніфестацію фільмувала місцева телевізійна станція та двічі передавала її на телевізії із дуже прихильним українській справі коментарем.

В час маніфестації, як теж у дні 22-го січня — Дні Української Незалежности — повівав український прапор із муніципального будинку. Про січневі святкування писала місцева англомовна преса, поміщаючи світлини і говорило радіо.

ТОРОНТО

(КУК). — Як і кожного року, українська спільнота, об'єднана в Комітеті Українців Канади, відмітила свято державности — 22-го Січня 1918 року, проголошення української самостійної незалежної держави.

Вполудне 22-го січня цього року на площі торонтонської ратуші у присутності представників українських політичних, громадських, церковних і комбатантських організацій, очолених ієрархом Української Католицької Церкви Кир Ізидором і д-ром Орестом Рудзіком, головою відділу КУК у Торонто, та представників управи міста — Фреда Бівіса (заступника посадника) і Василя Бойчука (старшого радного) був піднесений синьожовтий прапор — національний і державний символ українського народу.

У суботу, 24-го січня, в Роял Йорк готелі відбулася святкова академія і прийняття з нагоди свята державности з участю видатних державних, політичних і громадських представників української і всеканадської спільноти, що нараховує понад 500 осіб.

Центральною постаттю — гостем вечора і доповідачем — був генеральний прокуратор Саскачеванського уряду Рой Романів, слово якого було присвячене не лише темі української державности, але й проблемам українців у Канаді та справі нової канадської конституції, яка повина забезпечити рівнож права провінцій, з якими в'яжуться і права окремих національних меншостей, громадян канадської держави. Доповідача представив д-р Остап Сокольський, колишній голова Відділу КУК у Торонто, а подякувала гостеві за блискучу і змістову доповідь Марія Шкамбара, голова Відділу Комітету Українок Канади.

Прийняттям проводив Ігор Чума, який попросив для відкриття імпези д-ра О.Рудзіка, голову Відділу КУК у Торонто, та мґра Теодосія Волошина, екзекутивного директора цього ж Відділу.

Після їхніх коротких виступів наступили привітання від прем'єра державного уряду П.Трудо, яке прочитав міністер П.Косґоров; від консервативної партії в уряді — посол Ґордон Ґілкріст, від провінційного онтарійського уряду, очоленого Б. Дейвісом, говорив українською і англійською мовами посол М.Лелюк, а виключно українською мовою привітав святкову громаду д-р Стюарт Смит, лідер опозиції в онтарійському парляменті. Останнім промовляв посол д-р Ян Душта від Демократичної партії Онтаріо. На закінчення імпези мґр Омелян Хабурський представив присутнім цьогорічних матурантів курсів українознавства усіх торонтонських рідних шкіл, що кожного року у числі понад сто осіб доповнюють українську спільноту кадрами свідомих своєї культури і національности громадян.

Свято, що було пов'язане з прийняттям, поблагословив молитвою і колядою Кир Ізидор, єпископ УКЦ, а закінчив молитвою архиєпископ Української Православної Церкви Владика Миколай.

У неділю, 25-го січня, у залі Мессей голл закінчено святкування 63-річчя української державности величавим концертом-академією, у програмі якої були мистецькі виступи чоловічого хору „Бурлака" під дириґентурою маестра Олега Хміля; дівочого хору „Веснівка" під дириґентурою Квітки Зорич-Кондрацької, ансамблю бандуристів ОДУМ ім.Гната Хоткевича під дириґентурою В. Родак та рецитація „Над Києвом золотий гомін" укладу В.Скорубського, яку підготував Володимир Довганюк, а виконали Марічка Глібович, Люба Шкамбара, Петро Бабай та Євген Івасюк. Фортепіяновий супровід до різних частин програми виконали: Ляриса Кузьменко, Григорій Пастернак і М.Бубна. В окремій точці — виступила Оксана Макогон.

Відкриття концерту на тлі колон членів СУМ-у, Пласту, МУНО і ОДУМ та національних і організаційних прапорів виконав д-р Орест Рудзік, а головну доповідь виголосив письменник Улас Самчук.

Імпреза, як і попередні, була дбайливо підготована мистецькою комісією під проводом інж. Петра Бубели при тісній співпраці з керівником канцелярії Теодосієм Волошином.